

Sinds juni 2009 draait een groot deel van het nieuws in Turkije om een initiatief van de regerende Partij voor Gerechtigheid en Ontwikkeling (AKP) dat opeenvolgend bekend stond als de 'Koerdische opening', de 'democratische opening' en ten slotte het 'project van nationale unie'. In een staat die op basis van een racistische politiek geprobeerd heeft minderheden weg te zuiveren of te assimileren neemt de zoektocht naar een oplossing voor de Koerdische kwestie paradoxale vormen aan.

Het project van de 'democratische opening' moet in verband gezien worden met de Amerikaanse inval in Irak. In het licht van de verwachte terugtrekking van Amerikaanse troepen in 2011 probeert Ankara zowel goede verstandhoudingen te hebben met de Irakese Koerden als de Koerdische kwestie in eigen land onder controle te brengen. Het aanknopen van politieke en economische banden met de autonome Koerdische regio in Irak door Turkije heeft voor de Turkse Koerden niks opgeleverd. De omcirkeling van Iran vereist bovendien een sterk Turkije, een Turkije dat zijn minderheden onder controle heeft.

De Koerdische kwestie en de PKK

De 'Koerdische kwestie' is al meerdere eeuwen oud en ook gedurende de eerste veertig jaar van de twintigste eeuw braken verschillende malen opstanden uit. De oprichting van de Koerdische Arbeiderspartij (PKK) was een uitdrukking van deze strijd. De PKK oriënteerde zich ideologisch op het 'marxisme-leninisme' en organiseerde Koerdische jongeren en boeren in de strijd tegen de Turkse assimilatiepolitiek en onderdrukking.

Gedurende de jaren tachtig, nog tijdens de Koude Oorlog, kwam de PKK op voor een Koerdische natiestaat, opgebouwd uit de vier delen van Koerdistan verspreid over Turkije, Irak, Iran en Syrië. In de jaren negentig veranderde de opstelling van de PKK: deze eist nu de oplossing van de Koerdische kwestie binnen de bestaande grenzen en erkenning van de collectieve en democratische rechten van de Koerden. Het programma en de structuur veranderden en de kaders van de PKK pasten zich aan in overeenstemming met de nieuwe oriëntatie. Hoewel voornamelijk bekend als een guerrillaleger zijn het merendeel van de activiteiten van de PKK sinds twintig jaar politiek en legaal van aard. Dit feit is maar weinig bekend in Europa. Sinds het begin van de jaren negentig, en ondanks het beperkte en rigide karakter van de Turkse wetgeving, heeft de PKK aangezet tot de oprichting van politieke partijen, verenigingen, deelname aan vakbonden, mensenrechtenorganisaties et cetera. De oproep van de gevangene PKK leider Abdullah Öcalan aan de guerrilla om zich terug te trekken in Iraaks en Iraans gebied past in dit perspectief. Het Turkse leger heeft echter gebruikt gemaakt van de gelegenheid om de eigen operaties op te voeren; meer dan 500 guerrilla's zijn gedood tijdens de terugtocht.

Het door de PKK uitgeroepen staakt-het-vuren is door de Turkse regering opgevat als een teken van zwakte. De operaties tegen zowel de guerrilla's als de Koerdische politieke en sociale organisaties zijn opgevoerd. Het politieoptreden van april 2009, paradoxaal kort voor 'de democratische opening' en het verbod van de Koerdische Democratische Volkspartij (DTP) zijn de meest recente uitingen van een beleid met als doel om de Koerden politiek buitenspel te zetten.

De 'democratische opening' in de praktijk

De wapenstilstand welke op 13 april 2009 afgekondigd werd door de PKK ging vooraf aan het project van de 'democratische opening'. Gedurende deze periode zei Ankara te proberen een oplossing voor het Koerdische vraagstuk te vinden. Het Turkse leger ondernam in deze tijd echter 270 operaties, 7 maal sloeg de PKK terug. De politie hield meer dan 1500 personen aan, 750 mensen werden gevangene gezet. Onder hen waren meer dan 120 jongeren tussen de 12 en 18. Onder een door de AKP in 2005 ingevoerde antiterrorismewet kunnen minderjarigen als volwassene terecht worden. Onder de aangehouden personen bevinden zich meerdere gemeenteraadsleden uit Koerdische gebieden en kaderleden van de DTP. De DTP komt op voor rechtvaardigheid voor de Koerden en neemt een positie in welke vergelijkbaar is met de huidige eisen van de PKK. Mensen die tijdens de gemeenteraadsverkiezingen werden opgepakt speelden vaak een belangrijke rol in de Koerdische verkiezingscampagnes. De arrestaties van Koerdische activisten en politici, het verbod van de DTP, de operaties tegen de revolutionaire bewegingen en de beschuldigingen van terrorisme tegen vakbonds- en mensenrechtenactivisten laten de werkelijke bedoelingen van de Turkse staat zien: het vernietigen van de politieke structuren die de rechten van de Koerden verdedigen en het kort houden van de vakbonden en revolutionaire bewegingen.

In deze context van onderdrukking vonden er in meerdere Koerdische plaatsen en enkele grotere Turkse steden nieuwe uitbarstingen van protest en geweld plaats. Er vielen verschillende doden en het aantal arrestaties is toegenomen. Een poging om de politieke beweging van de Koerden te vernietigen kan niet volledig succesvol zijn zonder militair optreden tegen de guerrillabases. Een tweede fase zou grondoperaties van het Turkse leger in Noord-Irak kunnen betekenen. Toch blijft in de internationale pers de indruk bestaan dat er sprake was van een werkelijke 'democratische opening' van de kant van de AKP regering. De Turkse staat is deel van het probleem – hun huidige project is de vernietiging van hun tegenstanders. Dit beleid van ontkenning, uitsluiting en vernietiging dooft de hoop op een democratische, rechtvaardige oplossing van de Koerdische kwestie.

Dit artikel verscheen eerder in Solidarités, een Zwitsers zusterblad van Rood

Turkse arbeiders massaal in verzet

Meriç Esin

In Turkije vond een algemene staking plaats uit solidariteit met de strijd van de arbeiders van het voormalige staatsbedrijf TEKEL. Die staan vanwege hun al ruim 50 dagen durende staking bloot aan een ongekennde repressie. Internationaal groeit de steun voor hun strijd. Hieronder publiceren we een commentaar op de staking en solidariteitsacties.

Honderdduizenden arbeiders in verschillende sectoren over heel Turkije zijn op 4 februari 2010 'niet naar het werk gegaan'. Daarmee hebben zij positief gevolg gegeven aan de oproep van de gezamenlijke vakcentrales om de rechtvaardige strijd van de Tekel-arbeiders kracht bij te zetten. Dit deden zij uit solidariteit met de Tekel-arbeiders die al sinds 55 dagen strijden voor werkgarantie, vaste arbeidsovereenkomsten, behoud van loon en andere arbeidsvoorwaarden, sociale rechten en verworvenheden. De landelijke solidariteitsstaking is ook uitgeroepen om premier Erdoğan, zijn regering en de Hoge Raad voor Privatisering nog eens goed duidelijk te maken dat zij onmiddellijk de eisen van de Tekel-arbeiders moeten accepteren en die geheel moeten honoreren.

De landelijke solidariteitsstaking die binnen een betrekkelijk korte tijd georganiseerd moest worden is succesvol verlopen. In grote, middelgrote en kleine steden over het hele land zijn arbeiders en werkers niet gaan werken en zijn zij massaal de straten opgegaan. Met name in hoofdstad Ankara en in Istanboel was de opkomst geweldig hoog. In Izmir lag het leven stil. Daar hebben naast andere arbeiders ook de mensen die werkzaam zijn in het openbaar vervoer niet gewerkt. In Adana en Mersin hebben duizenden arbeiders gebruik gemaakt van hun recht om niet te werken. Zij zijn bovendien gaan demonstreren om hun solidariteit met hun strijdende

Tekel-collega's te laten zien. Ook verschillende beroepsorganisaties, de organisatie van kleine tabakverbouwers en talloze organisaties van jongeren, studenten, vrouwen, gepensioneerden en andere groeperingen hebben zich achter de Tekel-arbeiders geschaard en namen die deel aan de acties en demonstraties van stakende arbeiders.

Na afloop van de landelijke solidariteitsstaking verklaarde premier Erdoğan dat de staking illegaal en onrechtvaardig zou zijn. Volgens hem was het een zinloze staking waarmee niets bereikt zou zijn. Hij gaf te kennen dat hij nog steeds niet van plan is zijn positie ten aanzien van de Tekel-arbeiders en hun eisen te veranderen. Hij herhaalde zijn beledigingen aan het adres van de Tekel-arbeiders, de arbeiders die uit solidariteit hebben gestaakt en de mensen die de staking hebben gesteund. Hij verklaarde dat de Tekel-arbeiders gebruikt zouden zijn en dat de staking niet zo zeer om economische maar meer om ideologische en politieke redenen uitgeroepen zou zijn. In dit kader kreeg de vakbeweging er ook het nodige van langs. De vakbeweging zou de mensen misleiden en hen tot onverantwoorde acties oproepen.

De houding en uitspraken van Erdoğan heeft de woede van de Tekel-arbeiders en die van de mensen die aan de eendaagse algemene staking hebben meegedaan vergroot. Ook de relatief streng gelovige arbeiders en arbeidsters die tot voor kort de 'AKP' (partij van Erdoğan) aanhingen voelen zich hoe langer hoe meer beledigd en teleurgesteld. Een snel groeiend aantal onder hen verklaart openlijk afstand te doen van deze 'huichelachtige' partij en haar 'satanische' leider Erdoğan. Een gelovige Tekel-arbeidster merkte tijdens een interview op dat zij in haar hele leven nog nooit zo'n 'meesterlijke demagoog' als Erdoğan heeft gezien of meegemaakt. Verder merkte zij op dat zij in 2007 op hem had gestemd omdat zij dacht dat hij een

oprechte moslim zou zijn. “Maar een oprechte mens doet andere mensen geen kwaad en berooft hij hen ook zeer zeker niet van hun rechten!”

Als antwoord op de houding van Erdoğan zijn gisteren 147 Tekel-arbeiders overgegaan tot ‘hongerstaking voor onbepaalde tijd’. Naar verwachting zal dit aantal gedurende de komende dagen verder oplopen. De Tekel-arbeiders (inclusief de 147 hongerstakers) blijven onverminderd en vastberadener dan ooit hun strijd voortzetten.

Op 5 februari, de dag na de algemene solidariteitsstaking, kwamen de leiders van de vakcentrales bijeen om zich te beraden over hun verdere stappen in de komende tijd. In een daarop volgende persconferentie gisteravond heeft voorzitter Mustafa Kumlu van de confederatie TÜRK-İŞ, namens de gezamenlijke vakcentrales verklaard, dat de vakcentrales een afspraak voor nieuw overleg zullen eisen van premier Erdoğan én president Gül. (De benadering van president Gül is enigszins opmerkelijk gezien het feit dat hij tot nu toe niet in beeld was in het conflict tussen AKP-regering en Tekel-arbeiders.) Ondertussen zullen de juristen van de vakcentrales zich opnieuw over de kwestie buigen. Daarnaast zullen de vakcentrales zich inspannen om in samenwerking met de internationale vakorganisaties (ITUC, ETUC en eventueel andere) de solidariteit op te voeren. Ten slotte zullen de leiders van de gezamenlijke vakcentrales op 12 februari 2010 wederom bij elkaar komen.

Dat 12 februari 2010 een belangrijke datum is, staat nu al vast. “Als wij dan zullen constateren dat de opstelling van Erdoğan en de zijnen ten aanzien van de eisen van de Tekel-arbeiders nog steeds onveranderd is, dan zullen wij vastbesloten zijn om een veel breder en effectiever actie te

realiseren!” (Zo sprak Mustafa Kumlu van TÜRK-İŞ namens de gezamenlijke vakcentrales tijdens de persconferentie van gisteravond.)

Ondertussen zullen de Tekel-arbeiders hun strijd op de straten en pleinen van de koude hoofdstad Ankara verder voortzetten. Internationale steun, sympathie en solidariteit zijn daarom noodzakelijker en belangrijker dan voorheen, ook vanuit Nederland!

Kijk voor meer informatie op de website van Doorbraak.

-Stuur uw solidariteitsboodschappen naar:
bilgi@tekgida.org.tr

-Of deel uw boodschappen mee via telefoonnummer:
0090-312 433 4955

-En stort uw geldelijke bijdrage:

Rekeningnr: 46.88.86.079

Ten name van: Stichting Aksi

Naam Bank: ABN AMRO

Onder vermelding van: TEKEL-staking

(Uw bijdragen worden wekelijks naar de rekening van het ‘SOLIDARITEITSFONDS TEKEL-ARBEIDERS’ in Turkije overgemaakt. Het fonds is door ‘TEK-GIDA İŞ’ speciaal in het leven geroepen. ‘TEK-GIDA İŞ’ is de belangrijkste vakbond van de stakende TEKEL-arbeiders.)